

Asia: VN/34558/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentteja rakentamislain muutoksista

Pidämme ehdottoman hyvänä energiatehokkuuskorjauksiin liittyvän tarkastelun lisääntymistä, sillä se kannustaa tekemään pidemmällä aikavälillä energiatehokkaampia ja siten käyttäjilleen edullisempia rakennuksia. On valitettavaa, jos rakentamislain "korjaussarjalla" rajattaisiin olemassaolevien rakennusten korjaus- ja muutoshankkeet tarkastelun ulkopuolelle ja vaatimukset koskisivat vain uudisrakentamista. Olemassa oleva rakennuskanta ja niiden käyttö muodostaa kuitenkin päästöiltään merkittävämmän osan kuin uudisrakennusten volyymin vuosittain. Olemassa olevan rakennuskannan korjaaminen energiatehokkaammaksi vaikuttaisi paitsi Suomen päästövähennustavoitteiden saavuttamiseen myönteisesti, myös mahdollistaisi käyttäjilleen energiankulutuksen pienentämisen ja ja siihen kuluvien varojen säästymisen.

Ehdotettu ilmastaselvityksen ja materiaaliselosteen sisällön rajaaminen pääsuunnitelmatasoon yksinkertaistaa niiden laatimista. Samalla tähdennämme, että tulevassa asetuksessa on syytä ottaa kantaa siihen, kuuluvatko sähköjärjestelmän pääsuunnitelmatason tuotteet ja materiaalit materiaaliselosteen piiriin. Vastaavasti tarkennukset lienevät tarpeen myös muun talotekniikan osalta.

Rakennukseen tosiasiallisesti valitut sähkö- ja LVI-tuotteet ja kiinteistöautomaattioratkaisut vaikuttavat olennaisesti kiinteistön elinkaaren aikaiseen energiankulutukseen ja huollettavuuteen ja näin voidaan saavuttaa merkittäviä päästövähennyksiä.

Ilmastaselvityksen ja materiaaliselosteen päivittäminen vastaamaan toteutettua rakennusta on myönteistä. Pidämme pientenkin muutosten huomioimista hyvänä, sillä se kannustaa kiinnittämään erityistä huomioita energiatehokkuuteen, jolla puolestaan on erittäin suuri merkitys käytön aikaiselle energiankulutukselle ja siten myös hiilijalanjäljelle.

Kansallinen päästötietokanta lukuarvoineen muodostaa perustan hiilijalan- ja kädenjäljen arvioinnille, koska sen arvoja tullaan todennäköisesti käyttämään laajasti, koska niitä on helppo käyttää. Päästötietokannassa esitetyt tuote- tai järjestelmäkohtaiset arvot vaikuttavat koko rakentamis sektorin dynamiikkaan sekä erityisesti rakennustuotevalmistajien väliseen kilpailuasemaan.

Kansallisen päästötietokannan kehittämisen resurssit olisi varmistettava, mikä saattaa edellyttää oman asetuksen antamista kansallisesta päästötietokannasta, kuten lakiteksti mahdollistaa.

Ehdotamme kansallisen päästötietokannan tarkennusta siten, että sen käyttö olisi sujuvaa digitaalisessa tuotetietomaailmassa ja että päästötietokannan lukuarvot olisivat kilpailullisesti tuotekehitykseen kannustavia.

Kansallisen päästötietokannan tyypillisten arvojen tulee olla erittäin konservatiivisia ja perustua perinteisiin valmistustekniikoihin, joilla ei ole merkittäviä hiilijalanjälkeä pienentäviä vaikutuksia. Tuotteet tulee luokitella tarkoituksenmukaisesti, jotta tuoteryhmäkohtaiset erot mahdollistavat oikeanlaisen vertailun ("omenoita verrataan omenoihin"). Luokittelussa tulee käyttää valmiita tietorakenteita kaupallisen toiminnan sujuvoittamiseksi ja tietojärjestelmäkustannusten minimoimiseksi. Luokituksen tulee perustua kansalliseen tuotetietostandardiin ja olemassa oleviin tietokantoihin.

Konservatiivisen kertoimen lukuarvo tulee asettaa riittävän suureksi, jotta se huomioi tuotteiden merkittävän valmistuksellisen hajonnan. On myös harkittava, onko eri tuoteryhmille käytettävä eri konservatiivisia kertoimia.

Päästötietokantaan tulee lisätä taloteknisille tuotteille ominainen käytönaikaisen energiankäytön (B6) säästöä kuvaava luku.

Päästötietokannan täydentämisen tulee tapahtua yhteistyössä valmistajien ja niitä edustavien tahojen kanssa.

Pidämme olennaisena, että kansallinen päästötietokannan kehityksessä huomioidaan myös nyt revisioitavana olevan EPBD:n maininta siitä, että EU-komissio tulee antamaan hiilijalanjälkeä koskevan delegoidun asetuksen 31.12.2025 mennessä. Kansainvälistä kauppaa käyvien yritysten kannalta yhtenäinen EU-tasoinen menetelmä vähentää merkittävästi tuotetietoihin liittyvää ylimääräistä työtä.

Ehdotuksesta käy ilmi, että hiilikädenjäljen laskennassa on tarkoitus huomioida sellaisia hyötyjä, joiden laskennalle on olemassa säännöt EN-standardeissa.

Hiilikädenjäljelle ei ole EU-lainsäädännössä velvoitteita ja tältä osin hiilikädenjälki on kansallinen lisäys.

Koska hiilikädenjäljen laskennalle ei ole kattavaa menetelmäkehikkoa, jota voitaisiin käyttää pätevästi sekä laskelman esittäjän että sitä arvioivan tahon välisen yhteisymmärryksen välineenä, on kyseenalaista sisällyttää hiilikädenjälkeen laskentaan ja esittämiseen liittyvä lakisääteinen velvoite osaksi rakentamislupaa.

Mielestämme hiilikädenjälki kannattaisi ottaa käyttöön pakollisena vasta sitten, kun sille on vahvistettu yhteinen eurooppalainen laskentamenetelmä.

Pidämme huomattavasti parempana tehostaa rakennusten energiatehokkuustoimia ja edistää sellaisia teknologioita, joilla käytön aikaista energiankulutusta voidaan alentaa. On järkevää investoida energiatehokkuusratkaisuihin, sillä ne pienentävät suoraan myös päästöjä. Toimivilla ratkaisuilla on kaupallista arvoa ja sellaiset kelpaavat myös konkreettisesti vientimarkkinoille.

Digirakentaminen ja erityisesti rakennuksista luotavat tietokannat Digitaalisen Rakennuslokikirjan (Digital Building Logbook) viitoittamana avaavat tietokanavat kiertotaloudelle.

Pidämme STK ry:n piirissä erittäin olennaisena, että rakentamisen tuotetiedoille luodaan sujuvia rajapintoja, jotka hyödyntävät käytössä olevia tuotetietojen tietorakenteita kuten ETIM:iä ja joiden kautta voidaan siirtää data nykyisistä laajoista toimialan tietokannoista.

Korjausehdotuksessa esitetyt tarkennukset ovat käsityksemme mukaan keventäviä eivätkä siten muodostaisi estettä lain voimaantulolle 1.1.2025.

Esitämme kuitenkin, että nyt säädettävää lakia ja sen perusteella annettavia asetuksia varaudutaan revisioimaan EPBD:n päästöttömään rakentamiseen liittyvän säätelyn myötä.

2. Esityksen mukaan Ilmastaselvityksessä tulisi raportoida uuden rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki. Asetusvalmistelun helpottamista varten kysymme, tulisiko näkemyksesi mukaan vähähiilisyyсарviointi tehdä rakennukselle sekä rakennuspaikalle (rakennuspaikalla tarkoitetaan mm. rakennuksen perustuksia), vaikka hiilijalanjäljen raja-arvot on suunniteltu koskevan vain rakennusta?

Vastaus:

A: Ilmastaselvityksen tulisi sisältää vain rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

B: Ilmastaselvityksen tulisi sisältää rakennuksen sekä rakennuspaikan hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

A

3. Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioit esitetyillä muutoksilla olevan edustamasi tahon kannalta?

Taloudelliset vaikutukset kohdistuvat rakennushankkeeseen ryhtyviin sekä rakennusmateriaalitoimittajiin, joiden on toimitettava selvityksessä ja selosteessa tarvittavia lähtötietoja. Lähtötietojen hankkiminen edellyttää hallinnollisten ja tietojärjestelmäresurssien käyttöä.

STK ry arvioi, että hiilijalanjälkilaskennan käyttöönoton positiiviset talousvaikutukset kohdistuvat suunnittelu- ja konsultointialoille.

4. Kommenteja alueidenkäyttölain 57, 188 a ja 197 §:stä

-

5. Kommenteja ympäristönsuojelulain 156 b §:stä

-

6. Kommenteja laista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympärisövaikutusten arvioinnista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

-

Muhonen Sallamaari
Sähköteknisen Kaupan Liitto ry